

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 6 1 T 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GASTRONOMIJA IN TURISTIČNE STORITVE

Izpitna pola

Torek, 9. junij 2026 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

*Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, ravnilo ter
numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.
Kandidat dobi konceptni list.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na konceptni list.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 23 krajših nalog, drugi del pa 9 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70, od tega 30 v prvem delu in 40 v drugem delu. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko naredite na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 20 strani, od tega 1 prazno.

1. DEL

V nalogah od 1 do 16 obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Ustava Republike Slovenije je

- A temeljni pravni predpis.
- B splošni pravni predpis.
- C posebni pravni predpis.
- D pomožni pravni predpis.

(1 točka)

2. Katerega izmed naštetih stroškov, nastalih v gostinskem podjetju bi lahko označili kot stalni strošek/FC?

- A Strošek porabe vode.
- B Strošek najemnine, ki jo podjetje plačuje za najem gostinskega obrata.
- C Strošek porabe živil in pijače.
- D Strošek porabe elektrike.

(1 točka)

3. Gozdarstvo po dejavnosti delovanja sodi med

- A primarne gospodarske dejavnosti.
- B sekundarne gospodarske dejavnosti.
- C terciarne gospodarske dejavnosti.
- D negospodarske dejavnosti.

(1 točka)

4. Kaj od naštetega sodi v premoženje podjetja, ki ga beležimo v aktivni bilance stanja?

- A Zgradba.
- B Dolgoročni krediti.
- C Obveznosti do dobaviteljev.
- D Najeta oprema.

(1 točka)

5. Katero narodno jed pripravljamo iz piščančjega mesa?

- A Fantovsko pečenko.
- B Brodet.
- C Štajersko kislo juho.
- D Leteče žgance.

(1 točka)

6. Jagodičaste vrste sadja so

- A jagode, limone, borovnice.
- B brusnice, hruške, maline.
- C jagode, maline, robide.
- D kaki, robide, kivi.

(1 točka)

7. Ogljikohidratna živila z najvišjim glikemičnim indeksom (GI) so

- A fižol, zelenjava, papaja.
- B med, džem, marmelada.
- C neoluščen riž, žita, polenta.
- D pira, leča, grah, krompir.

(1 točka)

8. Katere vrste vina so zvrstna vina?

- A Janževcevec, renski rizling, bizeljčan beli.
- B Ljutomerčan, beli pinot, laški rizling.
- C Vipavec, mariborčan, cviček.
- D Traminec, bizeljčan rdeči, rebula.

(1 točka)

9. Katera trditev je pravilna?

- A Primerno izbrana živila za sestavo jedilnika za zajtrk so beli kruh, polnomastni sir in hrenovke.
- B V jedilnik vključujemo živila z visoko vsebnostjo škroba, to so krompir, koruza ipd.
- C Pri sestavljanju jedilnika se izogibamo ocvrti mastni hrani, ostrim začimbam, velikim količinam soli, poudarek dajemo polnozrnatim živilom in vlakninam.
- D V jedilnik vključujemo predelana rastlinska olja, polnomastne mlečne izdelke, živila z visoko vsebnostjo konzervansov in aditivov.

(1 točka)

10. Skansen je

- A občasno pastirsko bivališče v Trenti.
- B muzej na prostem.
- C razstava slik na prostem.
- D kraška dolina, nastala z udiranjem stropa kraške jame.

(1 točka)

11. Katera tradicionalna prireditev je značilna za Goriška brda?

- A Praznik češenj.
- B Ribiški praznik.
- C Praznik košnje.
- D Šušarska nedelja.

(1 točka)

12. Katerega izmed naštetih primerov dediščine uvrščamo med tehniško dediščino?

- A Plavž v Železnikih.
- B Gorjuško čedro.
- C Udin boršt.
- D Panjsko končnico.

(1 točka)

13. Neandertalčeva piščal, ki velja za najstarejše glasbilo na svetu, je bila najdena

- A v Potočki zijalki.
- B v jami Divje babe.
- C v Planinski jami.
- D na Blokah.

(1 točka)

14. Dokument o vnaprejšnjem plačilu določenih storitev, ki ga izda turistična agencija uporabniku, je

- A vavčer.
- B prevzemnica.
- C dobavnica.
- D potovalni ček.

(1 točka)

15. Reklamno darilo, majhno pozornost nastanitvenega obrata gostu, imenujemo s tujko

- A forecast.
- B follow up.
- C briefing.
- D giveaway.

(1 točka)

16. Kako imenujemo oddelek v hotelu, kjer osebje ureja prijavo in odjavo gostov?

- A Uprava.
- B Recepcija.
- C Računovodstvo.
- D Točilnica.

(1 točka)

17. Graf na sliki 1 prikazuje odvisnost celotnih stroškov od obsega poslovanja v hotelu.

Slika 1

Dopolnite.

Graf na sliki 1 prikazuje celotne _____ stroške.

Obkrožite besedo ob poševnici, da dobite pravilno trditev.

Vrednost celotnih stroškov, ki so prikazani na grafu na sliki 1, **ni** / **je** odvisna od obsega poslovanja.

(2 točki)

18. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, ali NE, če je trditev napačna.

Delnice so dolžniški vrednostni papir.	DA	NE
Splošna davčna stopnja za DDV v Sloveniji znaša 22 %.	DA	NE
Terjatve do kupcev so giblivo sredstvo v obračunski obliki.	DA	NE

(2 točki)

19. Med naštetimi jedmi izpišite dve jedi, ki ju lahko vključimo v jedilnik starostnikov.

mineštra	prleška gibanica	belokranjsko cvrtje	pohorska omleta
jota	štajerska kisl juha	mulce	leteči žganci

(1)

Zakaj bi posamezniku z laktozno intoleranco odsvetovali uživanje koroške skute s čebulo in bučnim oljem?

(1)

(2 točki)

20. Med naštetimi jedmi izpišite štiri jedi, ki jih ne vključujemo v jedilnik nosečnic.

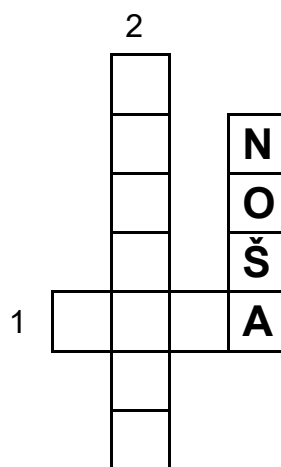
vrtnarski piščančji zrezek z dušenim rižem
ocvrt svinjski zrezek s pomfrijem
zelenjavna juha
piščančja obara z zdrobovimi žličniki
gobova kremna juha s pofezi
jabolčni kompot
ocvrte miške z jagodnim džemom
fižolova kremna juha s kruhovimi ocvrtki
telečji zrezek v naravni omaki

(2 točki)

- _____ Na Glavnem trgu v mestu stoji skulptura, ki se imenuje Venetski konj. V treh kopijah so jo iz posebne zlitine izdelali leta 1992.

(2 točki)

- Vodoravno 1: slika 2
Navpično 2: slika 3

(Prirejeno po: <https://sl.wikipedia.org/wiki/>.
Pridobljeno: 3. 11. 2024.)

(Prirejeno po: https://www.narodna-nosa.si/o_nosi.htm/.
Pridobljeno: 3. 11. 2024.)

(2 točki)

23. Dopolnite.

Pri pozdravljanju upoštevamo pravilo glede na spol, da prvi pozdravi

_____.

glede na položaj na delovnem mestu v podjetju prvi pozdravi

_____.

(2 točki)

2. DEL

1. V preglednici so prikazani nekateri podatki o poslovanju garni hotela v maju. Garni hotel ima 100 postelj.

Število prenočitev z zajtrkom maja/Q	2500
Stalni stroški/FC	50.000 EUR
Spremenljivi stroški/VC	10.000 EUR
Prodajna cena prenočitve z zajtrkom	64 EUR

- 1.1. Izračunajte povprečne stalne stroške/AFC za prenočitev z zajtrkom v maju.

Izračun:

Rezultat: _____

(1 točka)

- 1.2. Izračunajte povprečne spremenljive stroške/AVC za prenočitev z zajtrkom v maju.

Izračun:

Rezultat: _____

(1 točka)

- 1.3. Izračunajte obseg števila prenočitev z zajtrkom, pri katerem je garni hotel maja dosegel prag rentabilnosti. Rezultat zaokrožite na celo število.

Izračun:

Rezultat: _____

(1)

Pojasnite, kakšna je vrednost lastne cene v primerjavi s prodajno ceno v pragu rentabilnosti.

(1)
(2 točki)

- 1.4. V garni hotelu bodo junija najeli dostavno vozilo. Za najem dostavnega vozila bodo plačali najemnino.

Pojasnite, kaj se bo zgodilo z višino lastne cene prenočitve z zajtrkom zaradi najema dostavnega vozila v juniju, če bo promet junija tak kot maja, prav tako pa se ne bodo spremenili niti drugi pogoji poslovanja.

(1 točka)

- 1.5. Izračunajte, koliko odstotkov je bil garni hotel zaseden v maju. Rezultat zaokrožite na celo število, pri izračunu upoštevajte, da ima maj 31 dni.

Izračun:

Rezultat: _____

(1 točka)

2. Peter želi ustanoviti gostinski obrat kot samostojno podjetje, s. p.

2.1. Napišite definicijo samostojnega podjetnika.

(1 točka)

2.2. Napišite, v katero javno listino/knjigo mora Peter vpisati samostojno podjetje, s. p., ob ustanovitvi.

(1 točka)

2.3. Obkrožite črko pred trditvijo, ki pravilno opredeljuje plačo Petra v njegovem s. p.

- A Petrova plača je dobiček s. p., kar pomeni, da Peter plače ne more uveljavljati kot strošek s. p.
- B Peter si bo vsak mesec obračunal plačo in jo uveljavljal kot strošek s. p.

(1 točka)

2.4. Napišite, kako/s čim odgovarja Peter za obveznosti svojega s. p.

(1 točka)

2.5. Kako se imenuje davek, s katerim bo obdavčen dobiček Petrovega s. p.?

(1 točka)

2.6. Napišite višino stopnje DDV, po kateri bo moral Peter obračunati DDV pri prodaji prenočitev z zajtrkom.

(1 točka)

3. Vsaka slovenska pokrajina ima svoje znane jedi.

3.1. Poimenujte spodaj opisano narodno jed.

Znana slovenska pogača je narejena iz vlečenega testa.
Sestavljena je iz sedmih nadevov testa, skute, jajc in kisle smetane.

(Prirejeno po: <https://okusno.je>. Pridobljeno: 27. 11. 2024.)

Ali to narodno jed lahko uživa oseba, ki ima alergijo na jajca?

Odgovor utemeljite.

(2 točki)

3.2. Poimenujte tradicionalno sladico Prekmurja, ki nosi oznako zaščite ZTP. Sestavljena je iz štirih različnih nadevov ter krhkega in vlečenega testa.

Ali zgoraj omenjeno prekmursko sladico lahko uživa bolnik z obolenjem jeter in žolča?

Odgovor utemeljite.

(2 točki)

4. V preglednici so opisane narodne jedi.

OPIS JEDI	IME JEDI
piščančja juha, katere okus izboljšajo z dodatkom vina	
tradicionalni izdelek, ki nosi oznako ZGO, narejen iz svinjskega soljenega stegna, sušenega na burji	
poltrajni izdelek, narejen iz prosene kaše in mesa, ki ga pripravljajo ob kolinah v Beli krajini	
pečen zajec, med peko zalit z vinom	

4.1. V prazna polja zgornje preglednice vpišite imena ustreznih jedi. Izbirajte med: fantovska pečenka, kraški pršut, žitna klobasa (jaglača), kurja obara s cvičkom.

(2 točki)

4.2. Katera od zgoraj naštetih jedi v nalogi 4.1. ni primerna za bolnike s povišanim krvnim tlakom?

(1 točka)

4.3. Katero oznako zaščite ima cviček?

(1 točka)

5. Slovenija je dežela, kjer se prideluje tudi izvrstno vino.

5.1. Na sliki 4 napišite ustrezno številko območja pridelave naštetih vin.

1 – mariborčan, 2 – cviček, 3 – kraški teran, 4 – belokranjec

Slika 4

(Vir: <https://martamojca.wordpress.com>. Pridobljeno: 28. 10. 2024.)

(2 točki)

5.2. Napišite dva pomena oznake vina priznane tradicionalno poimenovanje ali PTP.

(2 točki)

6. Slovensko kulturno pokrajino so zaznamovala različna gospodarska poslopja, med katerimi je najbolj prepoznaven kozolec.

6.1. Poimenujte vrsto oziroma tip kozolca, ki je na sliki 5.

Slika 5

(Vir: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Kozolec#/media/Slika:Kozolec-BrdoPriKranju.jpg>. Pridobljeno: 3. 11. 2024.)

(1 točka)

- 6.2. V preteklosti je bila osnovna funkcija kozolca sušenje in shranjevanje sena ter poljščin. Danes imajo kozolci pogosto nove funkcije. Napišite primer nove funkcije kozolca.

(1 točka)

- 6.3. Napišite še dve vrsti kmečkih gospodarskih poslopij.

(2 točki)

7. Pivško podolje je pokrajinsko razgibana pokrajina, ležeča med visokimi dinarskimi planotami in z ugodno prometno lego.

Slika 6

(Vir: Atlas Slovenije za šolo in dom, str. 38, Mladinska knjiga Založba, d. d., Ljubljana, 1994.)

- 7.1. S pomočjo slike 6 obkrožite navedbo, ki pravilno dopolnjuje trditev.

Največji naselji v Pivškem podolju sta

Postojna in Pivka.

Pivka in Ilirska Bistrica.

Pivka in Cerknica.

(1 točka)

- 7.2. Turisti v Pivškem podolju obiskujejo številne naravne in kulturne znamenitosti. Med naravnimi znamenitostmi podolje bogati 17 presihajočih jezer, to so Pivška presihajoča jezera. Opišite značilnosti presihajočega jezera.

Napišite ime največjega presihajočega jezera v Sloveniji.

(2 točki)

7.3. Obkrožite besedo ob poševnici, da dobite pravilno trditev.

Območje Pivških presihajočih jezer je zaščiteno kot **narodni** / **krajinski** park.

(1 točka)

8. Bohinjsko jezero leži v severnem delu narodnega parka.

Slika 7

(Vir: <https://www.bohinj.si/razgledne-tocke/>. Pridobljeno: 3. 11. 2024.)

8.1. V kateri slovenski veliki pokrajinski enoti/makroregiji leži Bohinjsko jezero?

(1 točka)

8.2. Poimenujte narodni park, v katerem je Bohinjsko jezero.

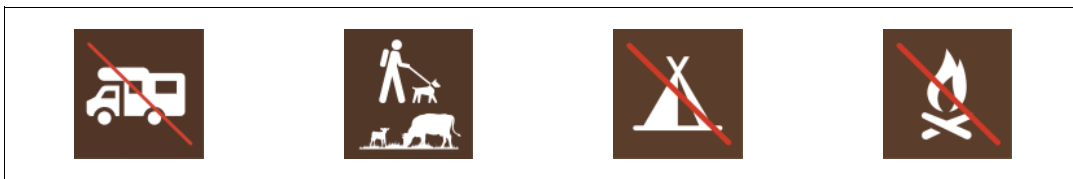
(1 točka)

8.3. Na koliko varstvenih območij je razdeljen zgoraj omenjen narodni park?

(1 točka)

- 8.4. Med obiskom narodnega parka moramo upoštevati pravila in priporočila ravnanja. Napišite dve pravili vedenja v narodnem parku. Lahko si pomagata s spodnjimi piktogrami.

Slika 8

(Prirejeno po: <https://www.tnp.si/sl/obisk-parka/informacije-za-obiskovalce/pravila-obnasanja/>.
Pridobljeno: 3. 11. 2024.)

(1 točka)

9. Rezervacija nastanitve je naloga oddelka za rezervacije, opravi jo lahko tudi zaposleni na recepciji.

- 9.1. V kolikšnem času mora zaposleni odgovoriti na rezervacijo?

(1 točka)

- 9.2. Napišite šest opravil za sprejem rezervacije.

(3 točke)

Prazna stran